

Hjem > Promilleafgiftsfonden > 2013 > Reproudskrift > **ReproAnalyse – nyt værktøj udpeger og prioriterer de vigtigste fokuspunkter i besætningen**

ReproAnalyse – nyt værktøj udpeger og prioriterer de vigtigste fokuspunkter i besætningen

Der er ofte tale om en problemstilling, hvor mange faktorer spiller ind, hvis besætningens reproduktionsresultater ikke er tilfredsstillende. Ved at udpege de særligt betydende sammenhænge styrkes grundlaget for problemløsning og rådgivning. **Promilleafgiftsfonden for landbrug**

Ud fra et reproduktionsmæssigt synspunkt har det stor værdi for den enkelte mælkeproducent at vide, om justering af én faktor vil have større effekt på reproduktionsresultaterne sammenlignet med justering af en anden faktor. Eksempelvis kan man have udpeget 3-4 fokuspunkter ved hjælp af tjeklisten i ReproManagement – sund fornuft (kap. 5). Nogle af disse er "de lavt hængende frugter", som er oplagte at vælge at gøre noget ved med det samme – ting, som ofte også giver en ret hurtig effekt. Men der er andre fokuspunkter, hvor det kan være mere vanskeligt at udpege, hvilke "slag" der skal kæmpes først. Værktøjet *ReproAnalyse* kan netop bruges til dette.

ReproAnalyse er tilgængelig som en udskrift i DMS (*Analyse og lister > Analyseudskrifter > ReproAnalyse*). Brug den som grundlag for dit rådgivningsbesøg og når du er sparringspartner for landmanden. På udskriftens to første sider, er de mest betydende resultater samlet, så der er mulighed for, også at vise det til landmanden. Som rådgiver kan du få overblik over alle resultaterne på de bagerste sider i udskriften.

Insemineres køerne til tiden og bliver drægtige?

Som et udtryk for, om køerne i driftsenheden kommer i gang reproduktionsmæssigt efter kælvning, er det ene indsatsområde i udskriften 'Ikke insemineret ved start ins. + 50 dage'. 'Start ins.' er det nøgletal der angiver, når 10 pct. af køerne er insemineret. Hvis 'opnået start ins.' for 1. kalvskøerne i en driftsenhed er 42 dage, viser udskriften altså i denne driftsenhed, hvor stor en andel 1. kalvskøer, der ikke er insemineret 92 dage efter kælvning. På baggrund af analysen, udpeges hvilke hændelser, der har betydning for, at køerne ikke bliver insemineret. Det kan f.eks. være tilbageholdt efterbyrd og børbetændelse, højt celletal eller ketose. For hver hændelse er angivet, hvor sikre vi er på analyseresultatet. En høj sikkerhed på analysen er angivet med '*', og når der markeres med '+', er der formodentlig en klar tendens. Desuden kan du aflæse, hvor meget risikoen for 'ikke at være insemineret indenfor 'start ins. + 50 dage' kan reduceres for hver laktationsgruppe, såfremt ingen køer har hændelsen. Altså hvor stor gevinsten er, ved at forebygge den enkelte hændelse (f.eks. en sygdom). Analysen tager på samme måde højde for, hvilke hændelser der har betydning for, om koen bliver drægtig, og udpeger dem med størst effekt.

To grafer viser udviklingen over de seneste 9 kvartaler for andelen af køer, der ikke er insemineret til tiden, hhv. løber om indenfor 56 dage efter 1. inseminering.

Udpegn af hændelser med størst betydning

Hvis en stor andel køer ikke er insemineret indenfor 'opnået start ins. + 50 dage', kan det både skyldes management-, ernærings- og sundhedsmæssige faktorer. De hændelser, der indgår i analysen, har alle en veldokumenteret effekt på, om køerne kommer reproduktionsmæssigt i gang efter kælvning. På baggrund af analysen, udpeges hvilke hændelser, der har betydning for, at køerne ikke bliver insemineret. Det kan f.eks. være tilbageholdt efterbyrd og børbetændelse, højt celletal eller ketose. For hver hændelse er angivet, hvor sikre vi er på analyseresultatet. En høj sikkerhed på analysen er angivet med '*', og når der markeres med '+', er der formodentlig en klar tendens. Desuden kan du aflæse, hvor meget risikoen for 'ikke at være insemineret indenfor 'start ins. + 50 dage' kan reduceres for hver laktationsgruppe, såfremt ingen køer har hændelsen. Altså hvor stor gevinsten er, ved at forebygge den enkelte hændelse (f.eks. en sygdom). Analysen tager på samme måde højde for, hvilke hændelser der har betydning for, om koen bliver drægtig, og udpeger dem med størst effekt.

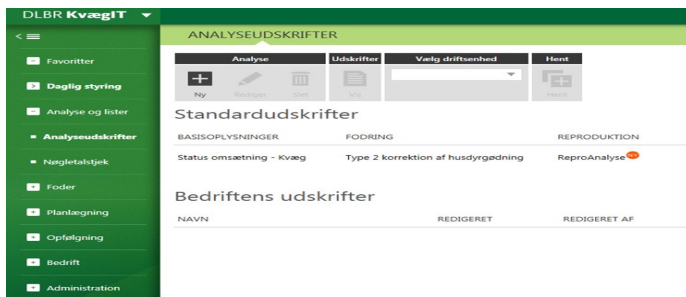
Kendskab til datagrundlag nødvendigt

I nogle tilfælde er datagrundlaget ikke godt nok til, at vi kan konkludere noget med sikkerhed. Hvis der er for få data i besætningen, vil det fremgå af udskriften. I andre tilfælde kan det give mening at snakke med landmanden om, hvorvidt der kan strammes op på systematikken omkring dataregistreringerne, og på den måde forbedre datagrundlaget.

I nogle tilfælde viser resultatet, at en given hændelse tilsyneladende har en positiv effekt på den ene eller på begge indsatsområder. Det kan f.eks. virke mærkeligt, hvis resultatet viser at, der insemineres flere køer til tiden (indenfor 'start ins. + 50 dage'), når de har børbetændelse, end hvis de ikke har børbetændelse. En forklaring kan være, at behandling af køerne med antibiotika og at, der managementmæssigt bliver taget godt hånd om dem, sikrer, at køerne med børbetændelse faktisk bliver insemineret til tiden. I **bilag 1** ses eksempler på sådan et resultat, og andre situationer, man skal være opmærksom på, når udskriften anvendes. Et tilstrækkeligt kendskab til registreringsgraden i driftsenheden er desuden nødvendigt for at sikre en korrekt tolkning af resultaterne.

Kan printes fra DMS

ReproAnalyse er tilgængelig i Dairy Management System (DMS) under fanebladet *Analyse og lister > Analyseudskrifter*.

Udskriften bygger på ganske store datamængder fra Kvægdata-basen vedr. bedriften – dels de traditionelle dataregistreringer og dels kliniske dataregistreringer. Der udføres en statistisk analyse af data, inden udskriften vises. Det må derfor forventes, at programmet bruger længere tid på denne udskrift end andre udskrifter. Til gengæld giver ReproAnalyse en vurdering af, hvilke hændelser i driftsenheden, der er vigtige at tage højde for, for at opnå en bedre reproduktion.

Materiale hjælper dig i gang

For at komme godt i gang med at anvende udskriften, bliver der i løbet af foråret sendt et produktblad ud med KvægNyt. En kort introduktionsvideo, som giver dig et overordnet indtryk af hvordan du kan bruge udskriften, er desuden ved at blive gjort klar. Brug også [brugervejledningen](#), der er tilgængelig på temaside Reproduktion. Hvis du vil vide mere om datagrundlaget i analysen, kan du slå det op i en oversigt [her](#). Du kan f.eks. se, hvilke sygdomskoder analysen indeholder, hvor længe efter kælvning en given hændelse skal være registreret, og hvor stor en andel køer der skal have en bestemt klinisk registrering for at indgå i analysen.

Bilag 1.

Eksempler på situationer man skal være opmærksom på, når ReproAnalyse anvendes og fortolkes.

Når forbedringen har negativt fortegn

- Som nævnt i KvægInfo, kan det forekomme, at resultatet af analysen viser, at en given hændelse (f.eks. en sygdom) har en positiv effekt på andelen af køer, der bliver insemineret til tiden, eller andelen af køer der bliver drægtige. Et eksempel på dette ses nedenfor.

Tabel A-2 Mest betydende hændelser (usikkerhed < 15), der har påvirket 'ikke insemineret ved start ins. + 50 dage'

Hændelse	Lakt. nr.	Køer, som har hændelsen		Pct. risiko for ikke at være insemineret ved start ins + 50 dage		Usikkerhed på analyse	Mulig forbedring per paritet
		Antal	Procent	uden hændelse	med hændelse		
Lebedrejning + Fordøjelsesforstyrrelser	1	2	1,2	38,0	54,0	-	-
	2	1	1,1	-	-	-	-
	3+	6	4,1	28,8	68,6	09+	1,5
Registrering af ketose	1	9	5,6	39,2	23,3	-	-
	2	4	4,5	34,7	20,9	-	-
	3+	12	8,3	27,5	62,4	03*	2,5
Tidlig borbetændelse	1	28	17,5	36,6	45,9	-	-
	2	22	25,0	36,2	27,8	-	-
	3+	37	25,5	25,0	47,2	06+	5,0
Yverbetændelse, laktation	1	14	8,8	41,7	11,5	03*	-3,6
	2	11	12,5	33,2	39,3	-	-
	3+	29	20,0	28,7	35,9	-	-

Et eksempel fra en besætning, hvor analysen viser, at 'Ketose' helt sikkert har en betydning for, at en del af de ældre køer, ikke bliver insemineret indenfor 'opnået start ins. + 50 dage'. Analysen viser også, at andelen af ældre køer, der ikke bliver insemineret indenfor 'opnået start ins. + 50 dage', kan reduceres med **2,5** pct.point, hvis ingen ældre køer får ketose.

Til gengæld ses, at andelen af 1.kalvskøer, der ikke bliver insemineret indenfor 'opnået start ins. + 50 dage', er **3,6** pct.point *lavere*, når 1.kalvskøerne har yverbetændelse. Det ser altså ud til, at det går bedre med at få de unge køer påbegyndt med inseminering, når de har yverbetændelse! Dette er naturligvis i konflikt med, hvad vores sunde fornuft siger os. Forklaringen kan være, at de bliver behandlet i tide, og håndteret på en måde i besætningen, så de rent faktisk kommer i gang reproduktionsmæssigt, og bliver insemineret til tiden. Man kan ikke udelukke, at behandlingen med antibiotika for yverbetændelse samtidig har en positiv effekt på eventuelle andre begyndende sundhedsmæssige problemer i koen. Det *kan* også være et tegn på, at man faktisk burde øge opmærksomheden omkring de 1.kalvskøer, der ikke har en yverbetændelse registreret, og vurdere om der er noget, at bemærke.

Når der mangler data for huldtab i tidlig laktation

Graden af huldtabet i tidlig laktation har betydning for reproduktionen. Litteraturen viser, at et huldtab, målt fra dag 5 til dag 90 efter kælvning, ikke kan forklare den negative effekt. Huldtabet skal måles tættere på kælvning. Derfor er datakravet i analysen, at huldmålingerne skal ligge dag 5-19 og dag 50-70 efter kælvning, for at der kan beregnes et huldtab, der indgår i analysen. En del huldmålinger foretages senere end dag 70, og det ses derfor ofte, at for få data er til rådighed, til at huldtab indgår i analysen.

Hvis resultaterne ikke er statistisk signifikante

Det kan sagtens være, at en given hændelse med en usikkerhed på mellem 10 og 15 er vigtig, selvom der ikke er tale om en signifikant effekt. Når tendensen i øvrigt kobles med den viden, man har om køerne i besætningen og om management i besætningen, og der er tilstrækkelig mange indikatorer, der peger i samme retning, så ER det vigtigt. Der vil sjældent være én rygende pistol i besætningen, som forklarer alt.